

Strandberg Guitarworks Ergonomic Guitar System

AV PER BOYSEN

Ola Strandberg i Uppsala har drivit Strandberg Guitarworks sedan 1982. Företaget är nu på gång med en produktlinje man kallar Ergonomic Guitar System. Rent produktmässigt handlar det dels om lättviktsmekanik för huvudlösa gitarrer men också om utbyteshalsar och kompletta instrument.

NÄR VI BESÖKER OLA i verkstaden redogör han för de olika komponenter som inryms i det ergonomiska konceptet:

– Halsarna byggs jag med Stratocaster-kompatibel halsficka. Det som gör själva gitarren till ett ergonomiskt instrument är dels kroppsformen som tillåter dig att spela instrumentet i många olika positioner. Det faktum att den är huvudlös och att all den vikten har försvunnit från halsen gör att jag också kan ta bort vikt från kroppen och ändå få balans. Det lätta materialet kolfiber kombineras med att jag använder luftkanaler både i halsen och i kroppen. Min teori är att detta tillsammans med lättviktsmaterialet i mekaniken ger bra musikalisk respons och häng i tonen. Det är en missuppfattning att tro att tyngd automatiskt skapar sustain. Sista komponenten i det ergonomiska systemet är halsen där fanned frets (vinklade band) ger en ganska mild effekt; 25.5” skala på bassträngen; som på en Fendergitarr, och 25” på toppsträngen; som på en Paul Reed Smith. När sadeln är rak varierar bandstavarnas vinkel i en solfjadersform som följer ditt pekfinger väl när du rör dig uppför halsen. Detta minimerar behovet av den farliga krökningen i handleden.

På en av gitarrerna, modell #3 i mörk wenge, har halsen en trapezoid profil (inåt lutande fyrkant). Själva tjockleken, mätt rakt från

greppbrädan till baksidan av halsen, är väsentligt tjockare än en vanlig hals. Skulle det vara en rund hals skulle den upplevas tjock som ett basebollträ, men trapezoidprofilen gör att den ändå känns behaglig.

– Formen stöder också handens muskler bättre vilket man märker då man spelar länge, säger Ola. Det är ju mikrobekvämlingar men de här instrumenten är gjorda för att spara kroppen i det långa loppet.

Anledningen till att inte ha tonkontroll i form av vridratt är estetisk, betingad av den minimalistiska formgivningen. Istället kan en flerlägesomkopplare erbjuda ett läge där en mikrofon får lite kapad diskant för varmare ljud. Men Ola gissar att det ändå kan komma en tonratt i framtiden.

LACE ALUMITONE MIKROFONER. Mikrofonerna Ola använder är Lace Alumitone. Han är konsekvent med det valet hos just de här instrumenten av den anledningen att han ska kunna rotera halsar mellan olika gitarrkroppar och utvärdera hur halsdesign och kropps-material påverkar ljudet.

– Förutom det goda ljudet valde jag också Lace på grund av den låga vikten och den fina designen som passar så bra med mitt koncept.

Målet med denna första serie av gitarrer är både grundforskning och att skapa ett ljud- och videobibliotek över instrument så att kunder kan välja utifrån sina egna ideal och Ola kan bygga på beställning inom de givna ramarna. Men han menar att han ändå kommer att hålla ett litet lager av färdigbyggda instrument.

EGET TILLVERKAT STALL. Ola Strandberg tillverkar själv stall för gitarrerna. Vi börjar med att tala om svajmekaniken som känns mycket Fenderlik att spela.

– Ett av designmålen med Ergonomic Guitar System är att man ska kunna konvertera sin existerande gitarr till att bli mer ergonomisk, säger Ola. Därför valde jag att göra ett svaj med Floyd Rose-mått, vilket innebär att gitarrbyggare runtom i hela världen redan har borr- och fräsmallar.

Ola berättar mer om den öppna designprocessen han jobbar med. Istället för att sitta på kammaren och fila på en hemlighet bara för att bli först så har han konsekvent publicerat sina designidéer.

– Jag har nästan tagit Open Source-tanken från mjukvarubranschen, menar han. Mitt arbete licensierar jag under en Creative Commons-licens som innebär att andra utvecklare får använda mina designidéer under förutsättning att de också gör sina förbättringar publika och talar om att de använt mina idéer. Detta innebär att jag får återkoppling från andra på min design innan jag sätter igång att bygga en prototyp.

Det är uppenbart att Ola inriktar sig på att ta fram de lösningar som fungerar bäst snarare än att ha som mål att skapa något som skiljer sig från traditionell gitarrdesign. Men om resultatet sedan kommer att likna Fender, Gibson eller okänd UFO-teknologi avgörs av hans forskningsresultat och estetiska smak.

Förutom experimenterande med trämaterial och kolfiber har Ola också lagt ner energi på att utforska metallers musikaliska egenskaper i instrumenten.

– När jag gjorde de första stallen, framför allt svajet, byggde jag alternativa fjäderblock, sustainblock, i fyra olika metaller. Det var dels aluminium, vanligt ”bondstål”, rostfritt stål och i mässing som är den tyngsta av de tre. Jag spelade in identiska ljudklipp med de olika alternativen och lade upp på min blogg för att låta folk rösta. Och

faktiskt så vann mässing, det traditionella materialvalet. Speciellt med distat ljud så gav det aningen mer komplex klang. Men det var inte många röster färre på aluminiumblocket, vilket visar att många föredrar den klangen. Stålbloket placerade sig långt efter både aluminium och mässing. Den som vill kan ändå lätt byta ut fjäderblocket eftersom jag har använt hålbildsmått kompatibla med Floyd Rose.

En smart detalj i svajstallet (bild 1) är den skarpa egg som på två ställen balanserar hela stallets upphängning mot två bultar i gitarrkroppen. När den där eggen efter några års spelande blir nött och trubbig – vilket resulterar i sämre balans för det flytande svajet – då kan man plocka ut metallskivan som utgör eggen och vända på den. Baksidan är också en slipad balans-egg!

Vi lämnar stålet och pratar om Olas kroppsfasta stall, alltså utan svajmekanik. Hans grundkoncept är här att använda lätt mekanik så att strängarna kommer i maximal kontakt med träet i gitarrens kropp, där klangen formas. För varje sträng sitter stämskruv och stall hårt i en platta som är skruvad med två skruvar i träet. Jämfört med traditionella stall, där alla stränghållare vilar på samma bottenplatta, ger Strandbergs stall mer individuellt utrymme för varje sträng att samspela med träet i gitarren. Metallen allt detta är byggt i är extremt lätt för att svänga med strängen snarare än att håller svängningen tillbaka.

– En ytterligare fördel med min stalldesign är att man lätt kan göra exempelvis ett sju- eller åttasträngat instrument, upplyser Ola. Det är bara att lägga till behövligt antal staldelar. Det är ett flexibelt system både vad det gäller antal strängar och varierande skala för de olika strängarna.

PRISER. Priserna hos Strandberg Guitarworks ligger på tjugo tusen kronor per instrument och då får man ett skräddarsytt instrument utifrån egna önskemål. Många köper enbart mekaniken och den kostar fem hundra kronor per sträng.

– Köper man sex staldelar får man en som är lite bredare för bassträngen där vår logotype också står.

Ola Strandbergs idé för gitarrfodral bygger på ett mjukt gicase som man kan bära på ryggen i vanlig ordning. Men softcaset går även att stoppa in i ett hårt skal och fungerar då som fyllning i vad som blir ett hardcase väl anpassat för turnébussar eller att checkas in på flygplatser. Genialiskt!

PROVSPELNING. Vi var några gitarrister som provspelade dessa tre modeller under en vecka. Vad man först och främst ska säga är att det är bra och väll klingande instrument, lättspelade och ”snabba” med god sustain. Balans och kroppsform med låg vikt gör att

de känns bekväma att hänga på sig. Trots att ingen av oss är van vid fanned frets hade vi inga problem med att anpassa spelet efter den solfjädersformade vinklingen av banden och det gav faktiskt en mindre ansträngande känsla i vänster handled då man går upp på de högsta tonerna.

Den blå Modell #4 har dock raka band för att matcha svajmekaniken. Utmärkt svajmekanik måste man säga! Det var lätt att pricka tonerna rätt med två eller tre halvtoners intervall, känns ”Fender när det är som bäst”. Singlecoilmodellen av Lace pickups bidrar till fenderkänslan i denna gitarr och den låga vikten ger associationer till Fender Mustang. De två modellerna med Lace humbuckers har ett annat ljud, med mer träkaraktär, som skiljer sig åt sinsemellan beroende på olika träslag och konstruktion. Den ihålliga halsen med trapezoid profil känns bra att spela på och vi gillade denna gitarrs rika klang vid ackordspel. Jag associerade till vissa ihålliga Gretschgitarrrer, både ljudmässigt och beträffande spelkänsla. Epiphone har också en Les Paul-modell med luftkanaler men lättare precisionsgitarrrer än Strandbergs får man nog leta länge efter. ■

Mer info: <http://guitarworks.thestrandbergs.com>

Strandbergs egentillverkade stall.

Detta ska bli genomgående halsar för två gitarrrer, en sjusträngad och en åttasträngad. Två grupper om dubbla kolfiberlaminat med dekorativ smal mahognyskiva emellan.

F A K T A

**STRANDBERG GUITARWORKS
ESG-MODELL #2**

- Kropp: Halvakustisk, baksida i mahogny, flammigt lönnlock. Book Matched. Solitt toplock. Svart celluloidbinding.
- Hals: Tredelad laminerad lönn, urholkat med kolfiberförstärkning.
- Greppbräda: Ebenholts
- 22 jumboband
- Dragstång: Aluminiumstav, Martin-modell.
- Stall: EGS serie 3 svart/svart
- Strängfäste: EGS serie 3 svart
- Mikrofoner: 2 x Lace Alumitone Humbuckers.
- Omkopplare: Vridratt med sex lägen:
- Mensur: 25.5" för lägsta sträng och 25" för högsta sträng.
- Rattar: Ebenholts
- Finish: olja

**STRANDBERG GUITARWORKS
ESG-MODELL #3**

- Kropp: Baksida i Swamp Ash. Toplock i wenge. Book Matched. Halvakustisk. Solitt toplock. Rundfasad sargkant.
- Hals: Tredelad laminerad wenge, trapezoid halsprofil.
- Greppbräda: Ebenholts
- 22 jumboband
- Dragstång: EGS kolfiberstav.
- Stall: EGS serie 3 svart/svart
- Strängfäste: EGS serie 3 svart
- Mikrofoner: 2 x Lace Alumitone splittbar humbucker.
- Omkopplare: Femlagesomkopplare:
- Mensur: 25.5" för lägsta sträng och 25" för högsta sträng.
- Rattar: Ebenholts
- Finish: olja

**STRANDBERG GUITARWORKS
MODELL #4**

- Kropp: Al, solid kontur
- Hals: Squier, lönn.
- Greppbräda: Rosewood
- 21 band, Squier original
- Dragstång: Squier original
- Stall: EGS serie 1, tremolo, naturell
- Strängfäste: EGS serie 1, naturell
- Mikrofoner: 3 X Lace Alumitone Singlecoil
- Omkopplare: Femlagesomkopplare:
- Mensur: 25.5"
- Rattar: Squier original
- Finish: Nitrocellulosa Sonic Blue